

Skulu vit verða kastikleppar tjóðveldisins?

Flokksfundur tjóðveldisins "ger" føroyska fólkakravið?

Geviðmær innivist fyrrihesum reglum:

Tjóðveldisflokkurin hevur havt landsfund, siggi eg, og hann hevur samtykt »eitt fólkakrav«, sum ætlanin man vera, at vit allir samlir skulu seta növn okkara undir, og so eru tað vit, allir Føroyingar, ið krevja — tá ber til hjá tjóðveldismonnum við rumbli og ósan at fáa lumpað fólk eitt stig nærri at loysingini, uttan at tey sjálvi vita, at tey hava verið nýtt sum amboð av kyniskum politikarum at fremja tjóðveldisflokksins »áhugamála«.

Jú, nú hevur tjóðveldisfundurin dikterað eitt fólkakrav, og adressa skal sendast út um at landið, so fólk í hópatali skulu fylkjast undir merki hins stóra fórarans.

Sum Danir tala til: Peran fellur ikki langt frá rossinum! Sum hetta er meinlikt framferð fólkaflokksins á sinnis: Fólkakrav, adressa, loysing, rumbul og ósan, og kanska eisini tær miklu kravgongurnar aftrat. Væl tekur tjóðveldisflokkurin við læruni eftir stórabæiggja, fólkaflokkinum. Og teir av okkum, ið hava verið so lítið umhugsniir at lagt navn til, eru heftir. Hvat hesir politikarar sinna uppá at gera, verður tá lagt á teirra herðar, ið lagt hava navn til »fólkakravið«.

Jú, sanniliga ynski eg eftir, at hetta landsstýrið, ið nú situr, fer frá sum skjótast, helst beint nú, tað takir eg meg ikki aftur í — so aðrir menn kunnu taka við aftur. Men at leggja navn til eitt »fólkakrav«, sum tjóðveldisflokkurin kynstringarsamt setur saman, tá hann heldur tað tæna sínum ósingar- og rumbulpolitikki best, tað fellur mær ikki inn. Og eg ráði øllum fólk til at hugsa seg væl um, áðrenn tey seta navn sítt undir adressuna. Tí við hesi undirskrift gera tey seg

einans til talvfólk á Eriendar politiska talvborði — hann eigur leikin, og tey verða leikað soleiðis, sum hann heldur tað tæna sær best.

Stutt og greitt: Eg ráði øllum javnaðarmonnum til at halda fingrarnar frá adressu tjóðveldisins. Ov seint er,

at blakað burtur dulnevnið og lagt navn mitt til hesa grein. Tá eg kortini ikki geri hetta, so er tað tí, at eg eri so lítið vanur við at skriva, at eg komi mær tað ikki. Men kortini havi eg ikki hug at tuga svar tygara burtur, og tá eg skrivi so sámuliga, sum tað er mær gjørligt, vóni eg, at tygum ikki hefta tygum ov mikið við at tað er ein huldumaður, ið vendir sær til tygara.

Eg dugi ikki so væl at skrivbera meg, og tað er tí ikki lætt hjá mær, ið ólærdur eri, at skifta orð við tygum um málnýtslu; men kortini fari eg at royna tað; tí eg haldi enn sum áður, at tit eiga at hugsa eitt sindur meira um tað heitið, tit góvu felagi tykkara.

Fyrst vil eg geva tygum rætt í, at orðið Lestur er ólíka snøggari sum felagsnavn enn orðið Lesnaður; men ikki er alt gull, ið glitrar. Og hvi skal felagið eita annað hetta navnið?

Eisini hin føroyska orðabókin gevur tygum rætt í, at orðið lestur kann nýtast um eitt og annað, ið lisið verður; men heldur ikki hetta er nakað avgjørt prógv um at tað er beint, tí so mikið havi eg hoyrt málkønar menn funnst at orðabókini, at eg ikki eri sintur at lata hana fella dóm í føroyskari málnýtslu.

Tygum hava óivað lagt til merkis, at orðið lestur — tá tað ikki verður nýtt í merkingini at lesa lestur (úr lestrabók) — oftast verður nýtt í speiðandi merking — ironisk, — og at tað verður eins nógv nýtt um tað, ið talað verður, sum tað verður nýtt um hitt skrivada orðið. Orðið Brockmanns lestur verður bæði brúkt um eina langa talu ella ábreiðslu og um nakað, ið lisið verður hart fyri einum, tá tað er sera langrøkið og kediligt.

Tað er neyvan nakað at ivast í, at orðið í sínum fyrsta uppruna er runnið av at lesa; men tað hevur í málnýtsluni fest seg til hetta eina — at lesa lestur (úr lestrabókini). — Føroyingar hava

tá vit hava þrent okkum. Og allir, ið kenna framferð loysingarmanna, vita, at her eru teir farnir undir at kveikja ein neista, ið um stutta tíð skal verða til eitt bryggjubál, ið eingin av teim, ið við síni undirskrift hava latið seg brúkt til at fingið í ljósan loga, verður fóruð fyri at hava nakra ávirkan á.

Nei, latið okkum ikki gerast kastikleppar tjóðveldisins.

Javnaðarmaður í Havn.

gjøgnum öldir lisið í kvæðabókum, men ongatið hava teir havt orðið lestur til henda lesnað. Óivað kenna tygum eisini orðasniðið: »Húsfólkið sat í lestri«. Her nýttist eingin frásøgn um, hvat hetta

var fyri lestur, tað kundi bert hava ein týðning.

Málkønur eri eg ikki, tað skal eg vera hin fyrsti at viðkenna. Orðið lesnaður verður sagt ikki at vera gamalt orð í føroyskum. Tað kom, sigst, inn í málið, tá menn fyri álvara fóru undir at skriva føroyskt fyri einum 40 árum síðan. Men hetta haldi eg vera størsta prógv um, at málmenninir tá á døgum knýttu orðið lestur til lestrabókina og ikki til nakað annað, ið lisið varð. Hvi skuldu teir annars leitað eftir einum nýggjum orði?

Eg kundi drigið fram fleiri dømi enn; men sum eg segði áður, so eri eg móður av grindabaksinum, so tað fer at verða nóg mikið hesa ferð.

Ein ólærdur.

Nýtt skip.

Nýggja kolaflutningsskipið hjá Hvalbingum er komið.

Hetta er av sonnum snotuligt far á at líta — av snotuligastu skútum, eins og tað er ógviliga hugnaligt í báðum upphaldsrúmum, so at teir Hvalbingar, sum fara út at ferðast, uttan iva fult so væl mega velja at ferðast í hesum prýðiliga fari sum t. d. við Smirli og slíkum ferðaskipum.

Hetta sama skip, ið hevur borið navnið Mik, man tó ikki vera so illa kent í Føroyum. Skipið hevur nú fingið navnaðroyting til Skarvasteinur. — Skipari og motormaður verða teir báðir brøðrinir úr Hovi Mortan og Augustinus Luid, ið

leingi og trútt hava røkt kolasiglingina við Stapanum og hava mangan harðan balst um Suðuroyafjørð á háveturstíð. Tað er tí ein gleði, at tað kundi vera teimum lagað at koma at sigla við einum so stórum og góðum skipi, áðrenn teir góvust við hesari farmasigling. Tað skal tí vera ynskt hesum báðum sáttligu, trúgvu og rasku monnum eydnu og lukku við hesum vala skipi, ið er bæði stórt og hevur góða motorkraft, at tað má bliva teimum lagað at flyta mangan farmin yvir hav ella rættari sagt yvir Suðuroyafjørð.

Eydnu og sæla lukku skal verða ynskt fyri hesum nýggja skipi og manning tess.

Dj.

Dómsviðgerðin lokin í gjár.

Fyrstu dómirnir fella týsdagin.

Aftur frá miðvikudegnum fór fram í dómhúsinum í Havn dómsviðgerðin í Klakksvíkarmálinum. Síðst í hini vikuni og nú miðvikudagin var tað mest mál teirra, ið ikki eru reistar so týðandi áklagar ímóti, ið vóru til viðgerðar; men síðani komu fyri tað, teir nevna tey stórru sakarmálini, ið eru reist móti Fischer Heinesen, Viggo Joensen og J. Chr. Simonsen.

Tað er ógjørligt at endurtaka alt tað, ið fram er ført í hesum sökum. Tað vildi tikið mánaðir her í blaðnum at tikið upp aftur alt, tað ið teir skuldettu, vitnini, ákærari og verjurnar hava flutt fram.

Ákærarin segði, at hann helt Fischer Heinesen vera tann leiðandi í læknastriðinum, og hann kravdi hann tí harðast dómðan. Viggo Joensen segði hann eisini at vera ein teirra, ið staðið hövdu á odda í striðnum; men V. Joensen hevði verið meira umhugsin hugsin og ansin. Eisini hann

kravdi hann revsaðan. J. Chr. Simonsen helt hann vera tann minst seka av hesum trimum. Hann kravdi eisini hinar »minni seku« revsaðar; men hann segði, at fyri summar av teim eisini fram eitt og annað teimum til undanförsu, sum kundi tala fyri einum linari dómi.

So komu verjurøðurnar.

Sigurð Joensen gekk hart ímóti tí ákærarin hevði flutt fram, og hann kravdi, at teir ákærðu skuldu verða frifunnir í tí, teir vóru klagaðir fyri. Henda røða hansara vardi lakar 4 klockutímar.

Jákup í Jákupsstovu og J. á Dul Framhald á 4. síðu.

P-f. LESTUR

Tað liggur ikki so væl fyri at seta seg niður at skriva, beint sum ein er afturkomin úr grind; men eg haldi, eg eigi at penta nøkur orð saman til tað aftursvar, Sverri Egholm, bókavörður, gav mær seinasta leygardag her í blaðnum.

Fyrst vil eg takka tygum fyri tygara sámuliga skrivihátt og harnæst fyri, at tygum virdu mær aftursvar.

Tað er nú so, at ein, ið skrivur undir dulnevni ongan rætt hevur til at krevja aftursvar av nøkrum manni. Eg veit væl, at nú átti eg